

Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів

ному інтерну віртуально описати скарги, анамнез, об'єктивний стан, схему і дані методів обстеження, лікування та методи профілактики певного захворювання. Лікарі-інтерни отримують індивідуальні завдання з різними варіантами перебігу й ускладнень хвороби. Після цього віртуально створені історії хвороб детально аналізують і обговорюються. Викладач акцентує увагу на допущених помилках і методах їх усунення. Гра-презентація вимагає не тільки знання теми, а і певного акторського мистецтва, що, як виявилось, добре сприймається ЛІ.

Як приклад можемо навести гру-презентацію, проведену на базі кафедри: 2 жовтня 2016 року ЛІ з фаху «Внутрішні хвороби» взяли участь у медико-патріотичному конкурсі професійної майстерності «Лікар-патріот, захисник України». Для учасників конкурсу були підготовлені симуляційні клінічні задачі, розв'язуючи які, необхідно було встановити діагноз і відповідно до наказів МОЗ України здійснити за алгоритмом дії щодо надання невідкладної медичної допомоги. Незважаючи на те, що завдання були складними, учасники продемонстрували добрі знання і командну роботу. Набутий досвід дозволяє рекомендувати в майбутньому впроваджувати в процес навчання ЛІ конкурси з професійної майстерності.

На кафедрі щомісячно проводяться клінічні конференції-розбори, на яких хворого представляють ЛІ. Презентуючи клінічний матеріал, ЛІ активно з'ясовують проблемні питання, на які ґрунтовну відповідь має надати доповідач. У дискусії беруть участь усі учасники конференції: лікарі-інтерни, лікарі-курсанти і викладачі, резюме робить голова конференції – завідувач кафедри. ЛІ, які були найактивнішими в підготовці та проведенні конференції, заохочуються вищими балами на циклових заходах.

Певний час відводиться на СР у Інтернеті, що передбачає пошук інформації й організацію діалогу в мережі; створення тематичних веб-сторінок і web-квестів. Це стосується підготовки ЛІ до складання інтегрованого іспиту Крок-3 «Лікувальна справа» як у очній, так і в заочній частинах навчання. Розв'язання тестових завдань із бази «Крок-3» у системі «on-line» дає змогу оцінити рівень знань, перевірити відповіді та результат.

Відповідно до типової програми з фаху «Внутрішні хвороби» ЛІ 2 рази за місяць відвідують нічні чергування, на яких самостійно або з черговим лікарем проводять обстеження хворих і корекцію лікування. Особлива увага надається ургентним і тяжким хворим, які потребують корекції в лікуванні. Результати роботи заносяться в щоденник та обговорюються викладачем за участі всієї групи інтернів.

Згідно з наказом МОЗ України №291 від 19.09.1996 р. кожен ЛІ виконує науково-дослідну роботу з обраної теми. Пошук матеріалу виконується самостійно лікарем-інтерном, керівник роботи лише скеровує і надає рекомендації щодо виконання цієї роботи. Результати доповідаються на щорічних навчально-практичних конференціях ЛІ.

Усе описане вище сприяє активізації навчального процесу: активізації мислення лікарів-інтернів, самостійності в прийнятті рішень, збільшенню часу активного залучення інтернів до навчального процесу.

Таким чином, застосування інноваційних технологій у організації самостійної роботи лікарів-інтернів підвищує її ефективність і проявляється самостійним творчим мисленням, глибокими і міцними знаннями, вмінням виконувати практичні дії, робити висновки і презентації та мати стійку професійну позицію.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 63. – С. 1728.
2. Льовкін О.А. Використання симуляційних технологій при навчанні лікарів невідкладних станів / О.А. Льовкін, К.В. Серіков // Сімейна медицина. – 2015. – № 6. – С. 44-45.
3. Мерецький В.М. Роль самостійної роботи студентів в організації навчального процесу / В. М. Мерецький // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 213-215.
4. Пономарюк Л.П. Організація самостійної роботи майбутніх молодших медичних працівників у процесі фахової підготовки / Л.П. Пономарюк // Наука і освіта. – 2013. – № 1-2. – С. 202-204.

ВИКЛАДАННЯ ЯДЕРНОЇ МЕДИЦИНИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА

Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Нестуля К.І., Дудник Т.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Обґрунтовується думка, що фахова підготовка спеціалістів у галузі ядерної медицини потребує проведення цілеспрямованих організаційно-методичних заходів у процесі підготовки лікаря-радіолога, пріоритетом яких є підвищення кваліфікації і вдосконалення практичних фахових умінь, що уможливорюється шляхом широкого впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій навчання.

Ключові слова: викладання ядерної медицини, організаційно-методичні заходи, самостійна робота студентів.

Рівень ядерної медицини (ЯМ) і її технологій у розвинутих країнах, у США і країнах Європейського Союзу зокрема, дає змогу досягти значних успіхів у подоланні онкологічних хвороб. Сучасна діагностика з використанням технологій ЯМ має також широкий спектр застосування в клінічній практиці: ендокринології, нефрології й урології, кардіології, неврології та психіатрії. Найбільшого значення вона набуває під час діагностики і лікування онкологічних хвороб.

Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) пильну увагу звертає на розвиток ЯМ як ефективного діагностичного і терапевтичного інструмента, де використовуються радіонукліди та іонізуюче випромінювання для дослідження функціонального і морфологічного стану організму, а також для лікування хвороб людини. Недостатня кількість у закладах охорони здоров'я устаткування для ядерної медицини і як наслідок - недостатня кількість проведених діагностичних і терапевтичних процедур спричинені багатьма факторами, один із яких — невідповідність сучасним вимогам системи підготовки фахівців у сфері ЯМ [1].

Освітній процес — це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що проводиться у вищому навчальному закладі через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвинутої особистості [2]. Відповідно до вимог підготовки фахівців для входження в європейський освітній простір, великого значення для вдосконалення освітнього процесу набуває подальше впровадження в навчальний процес сучасних технологічних систем підготовки, які охоплюють широкий спектр технологій і методів: технології проблемно-орієнтованого навчання; технології міждисциплінарного, інтегрованого навчання; тренінгові технології; імітаційні, рольові, ігрові технології; технології фундаментальної медичної освіти; особистісно-орієнтовні технології навчання; кредитно-модульні технології; технології діагностики якості; технології організації самостійної роботи студентів; інформаційні технології. При цьому необхідна міждисциплінарна інтеграція у викладанні профільної дисципліни з попередніми базовими та наступними суміжними дисциплінами відповідно до цілей підготовки фахівців різних спеціальностей і факультетів [3].

Медична радіологія за останні десятиліття перетворилася в складний союз наук і наукових напрямів, пов'язаних із бурхливим науково-технічним прогресом і більшим обсягом наукової інформації. Усе це безумовно вимагає перебудови змістової основи освітнього процесу за збереження позитивних якостей, створених нашими попередниками традиційних методів підготовки фахівців, здатних до самостійної діяльності. Нині відбувається різке наростання обсягу наукових знань із питань ЯМ. Клінічна підготовка лікаря в умовах постійного науково-технічного прогресу зумовлює необхідність введення нових і розширення вже визнаних напрямів ЯМ у навчальний процес [3; 4].

Пам'ятаймо, що недостатній рівень підготовки випускників медичних ВНЗ із питань ЯМ призведе до нераціонального, економічно необґрунтованого використання високоартісної апаратури, подовження термінів обстеження пацієнтів, подорожчання досліджень і діагностичних помилок. У зв'язку з цим курс променевої терапії необхідно викладати не лише в курсі радіології, а й онкології, під час вивчення інших клінічних дисциплін у ролі одного з ефективних методів лікування запальних хвороб хірургічного профілю, шкірних і дегенеративно-дистрофічних хвороб ОРС. При цьому викладати променеву терапію мають винятково фахівці в цій галузі, а не онкологи і хірурги.

У програмі, укладеній відповідно до рекомендацій Європейської асоціації радіологів (EAR), викладання основ сучасної променевої діагностики і променевої терапії студентам усіх факультетів, на відміну від колишніх програм, передбачене з використанням сучасної системи проблемно-орієнтованого органо-комплексного навчання.

Провідна мета навчання студентів на курсі променевої діагностики і променевої терапії полягає в засвоєнні базових знань і навичок. На лекціях і практичних заняттях досягається мета: ознайомити студентів із можливостями використання методів променевої діагностики і променевої терапії в клінічній і поліклінічній практиці; навчити складати алгоритм променевого обстеження, самостійно розпізнавати за матеріалами променевого обстеження низку патологічних станів, що вимагають невідкладної діагностики і лікування. Здобуті знання поглиблюються і закріплюються під час вивчення клінічних дисциплін на старших курсах, де проблеми приватної променевої діагностики і терапії розглядаються у взаємозв'язку з конкретними питаннями клінічної діагностики і лікування хворих. Таким чином, навчання студентів основам даної дисципліни має відбуватися протягом усього періоду перебування їх у виші.

З огляду на 4 частину третьої статті 61 Закону України «Про вищу освіту» і з метою організації практичної підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у ВНЗ і закладах післядипломної освіти запропоновано введення резидентури. Лікарська резидентура — це стандартна форма навчання лікарів після медичного університету, прийнята в усіх країнах із розвинутою системою охорони здоров'я. Тривалість резидентури — від 3 до 7 років залежно від спеціальності лікаря. Тільки після закінчення резидентури лікаря вважають фахівцем і він має право працювати самостійно. Прийняття запропонованого проекту загалом сприятиме подальшому розвитку системи вищої медичної освіти в Україні, вдосконаленню надання високоспеціалізованої медичної допомоги, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних працівників у вищих навчальних закладах і закладах післядипломної освіти, встановить єдині та прозорі правила підготовки фахівців.

Результатом реалізації проекту буде запровадження чіткого механізму поглиблення професійних знань осіб, які закінчили інтернатуру й отримали кваліфікацію лікаря відповідно до переліку лікарських спеціальностей інтернатури, що навчаються винятково на відповідних клінічних кафедрах із метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності згідно з переліком спеціальностей лікарської резидентури як окремої форми післядипломної освіти. Реалізація цього проекту сприятиме забезпеченню подальшої гармонізації національної нормативно-правової бази у сфері вищої медичної освіти з міжнародним і європейським законодавством, створенню належних умов для підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних працівників у вищих навчальних закладах і закладах післядипломної освіти на території України [4].

Таким чином, ефективне розв'язання проблем охорони здоров'я потребує високого рівня фахової підготовки спеціалістів у галузі ядерної медицини, проведення цілеспрямованих організаційно-методичних і психолого-педагогічних заходів в усіх розділах підготовки лікаря-радіолога, пріоритет яких — у підвищенні кваліфікації і практичних фахових умінь, а також широке використання в навчально-виховному процесі інноваційних технологій навчання.

Список використаної літератури

1. Щербіна О. В. Стан та тенденції розвитку радіонуклідної діагностики в Україні / О.В. Щербіна, Л.В. Кметюк // Радіологічний вісник. — 2015. — № 1/2. — С. 128 — 130.
2. Медицинское образование в мире и в Украине / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерий, А.П. Волосовец [и др.]. - Харьков : ИПП Контраст, 2005. — 462 с.
3. Мечев Д.С. Обговорення концепції розвитку ядерної медицини в Україні (дискусія) / Д.С. Мечев, М.М. Ткаченко // Радіологічний вісник. — 2013. — № 1. — С. 44-47.
4. Мечев Д. С. Підготовка фахівців для роботи з мультимодальними зображеннями / Д. С. Мечев, О. В. Щербіна // Променева діагностика, променева терапія. — 2012. — № 1. — С. 78-80.